

Murska Straža

Glasiilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnništvo v Radgoni, Murska ulica šte. 184. — Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštnino vred do konca leta 1919 8 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2 K 50 vin.

INSERATI: Ena štiristolpna petitvrsta 40 vin. Pri večkratni objavi primeren popust.

Dve stranki.

Koncem julija l. 1914. se je začela strašna žaloigra človestva, ki ji pravimo svetovna vojska. Tisoči in tisoči mladih ljudi so zapustili svoje hiše in se vklonili neizprosnim poveljem, tirjajočim od njih življenje in smrt. Tisoči so ostali v mrzlih grobovih, tisoči so se vrnili po štiriletnem trpljenju izmučeni in razočarani v svoje domove.

Ko se je pričela ta vojska, so mogotci dvignili svoje glave in prešerno zakrohotali. Njihovemu s vsemi dobrotami sveta zalitemu srcu je neizmerno laskalo, da je ležala usoda tisočev, milijonov v njihovih rokah. Naduli so se vsi ničemurnosti in so se domislili, da je prišel čas, ko lahko kar z rokavom zbrisejo cele narode s sveta.

Zakaj oni so bili stranka višjih, »Herrenvolk«. Mi smo bili med obsojenimi in ponižanimi, mi Srbi, Slovenci in Hrvati. Slovenci! Nekoč so segale naše naselbine tja do tirolskih gora, danes smo skrčeni med Alpe in potisnjeni k morju, ubogi in siromašni — komaj en in pol milijona duš. Skozi stoletja smo vpogibali svoj tilnik pred nemškim grofom, valpetom, uradnikom; stoletja smo oživljali mesta s svojo zdravo krvjo in zastavili orjaško moč svojih teles za varni razvoj zapadne kulture. Drugi so bogateli ob naši bedi in so igrali gospodo, ko smo mi pobirali drobtine svojih naravnih pravic. Od reformacije do prvega ustavodajalnega zbora bivše monarhije in potem vse do osvobojenja smo živeli samo od teh drobtin. Naše ozemlje se je vidno krčilo; kos za kosom lepe očetovske grude je izginjal v nemškem in laškem žrelu. Svetovna vojna bi imela

končno veljavno zapečatiti našo usodo. Koliko so jih zaprli v ječe? Koliko so jih pobili na bojiščih in uničili v bolnicah? Koliko so jih ubili gmočno, moralno?

Takrat je prišel glas o naši svobodi, veseli žarek upanja. Slišali ste vi, ki ste trpeli v strelskih jarkih, ki ste stradali pri stotnjah. Slišale ste ve, žene in dekleta, ki ste preštevale karte v zaledju in težko čakale zaželjeni mir. Jugoslovanska deklaracija! Kakor en mož smo se drignili in se spojili z brati-sotrpini, da zahtevamo svoje sveto pravo.

Tistikrat je zapisal veliki dr. Krek pomembne besede o dveh strankah v domovini: »Danes, ko se pripravljamo za gradbo stolpa svobode, ne smejo biti pri nas kot samo dve stranki. Ena velika po številu, velika v veri in upanju, ki ne koleba pri delu, mogočna v slogi in disciplini združenih ljudi močnih src, jasnih pogledov, ki mečejo od sebe okove in se ne kregajo o tem, kaj naj suženj napravi, ko je oproščen verig, ki se ne boje vranov, ki zakrivajo blestečo zoro, ampak trdno zaupajo, da bo moglo solnce, ko zasveti, veliko in svetlo, razgnati megle in vrane in ozdraviti tesnosrčne skeptike in plašljivce, ozdraviti vso ono drugo, dal Bog le maloštevilno stranko«.

Dosegli smo svojo svobodo. Jugoslavijo imamo. In vendar — kako je z nami? Maloštevilna je danes ona stranka, ki je velika v veri in upanju, mogočna v slogi in disciplini, mnogoštevilna pa je ona, trdosrčnih skeptikov in plašljivcev, ki zabavljajo čez Jugoslavijo in z trpkimi ustnami govore o njenem koncu. Vrani so zopet zakrili zarjo, vrani črne nesloge in suženjskega duha.

Ali se spominjate onih časov, ko ste v strelskih jarkih sanjali o lepših dneh, ki se bližajo? Zakaj se smejete danes? Kdo je kriv, da ni tako, kot smo si želeli? V veliki meri pač mi sami, ker smo preveč želeli in premalo storili. Bili smo sicer v oni mnogoštevilni stranki, o kateri govori dr. Krek; imeli smo veliko vere in upanja, toda dolžnosti, ki nam jih nalaga ta stranka, so se nam zdele pretežke. Tem dolžnostim se pravi: zidati in graditi celo življenje, da bodo srečni potomci. Stolp svobode še ni dograjen; nam je dana zgolj prosta možnost, da si ga gradimo po lastni volji. Tega dela pa so se ustrašili tudi oni, ki so v svetovni vojni marsikaj pretrpeli. Hočejo nazaj stare »zlate« predvojne čase, a ne vedo, da so bili oni sami tisti, ki so jih razdirali štiri leta in še delj. Danes so jim roke lene, srce zlovoljno in zaničljiv izraz v očeh. Kakor bi se sramovali, da so bili v oni prvi stranki...

Toda — izhoda ni! Ali — ali! Ali bodo naši ljudje zopet vstopili v prvo stranko, vzdržali disciplino in slogu, ne kolebali v delu in se sprijaznili z tokom zgodovine, ki ne pozna človeških udobnosti, navad in razvad — ali pa bodo zopet vklonili tilnik, zopet nosili tuja bremena in pobirali drobtine pod mizo mogotcev, svoje potomce pa zapisali narodni smrti. Naše meje na zunaj bodo te dni končno veljavno določene, zato moramo zabraniti vsak razkroj na znotraj. V teh resnih dneh ste zopet dve stranki — in vrani na blesteči zarji in nedograjen stolp svobode pred vami! Ali — ali!

Strašni dan.

Ruski spisal K. M. Stanjukovič.

(Dalje.)

Tako je nekoliko minut nepremično strmel v daljavo, kakor bi hotel uganiti, se li pripravlja nevihta: na to pa je na pogled miren pogledal viseče oblake ter poslušal šumenje valov, ki so se odbijali za kormilom.

»Pazite na sidro. Tukaj je nevarno dno, skalnato,« je dejal poveljniku straže.

»Dobro!« mu je odvrnil kratko in veselo mladi poročnik Čirkov, ter dvignil roko h krajcem svojega nepremočljivega klobuka, hoteč pokazati kako zelo si je svest strogih predpisov službene manire dobrega mornarja.

»Koliko lancev ste spustili?«

»Deset sežnjevskega sidra.«

Kapetan je hotel stopiti z mostička, a se je ustavil in ponovil še enkrat, obrnivši se k nizki in čvrsti postavi starejšega častnika:

»Prosim vas, Nikolaj Nikolajevič, da oskrbite, da se čoln vrne čimpreje... Tlakomer stoji sicer dobro, toda lahko se nepričakovano dvigne veter. Brije nam naravnost v obraz in bi se utegnilo pripetiti, da bi se čoln sploh ne mogel vrniti.«

»Ob enajstih se vrne, Aleksej Petrovič.«

»Kdo gre s četo?«

»Kormilar Nyrkov.«

»Povejte mu, naj se takoj vrne na ladjo, ako bi postal veter močnejši.«

S temi besedami je stopil kapetan z mostu in je odšel v svojo veliko razkošno opremljeno kapetansko kajuto. Sluga mu je prinesel plašč in kapetan je sedel za okroglo mizo, kjer je že bila pripravljena kava, sveže žemlje in maslo.

Starejši častnik, najbližji pomočnik kapetana, takozvano »gospodarsko oko« na ladji in vrhovni svečenik kulta snage in reda, ki je vstal kot običajno obenem z mornarji, in je letal od pete ure zjutraj

neprenehoma semintja po ladji, nadzorujoč snaženje ladijskih prostorov, je komaj utegnil izpiti steklenico vročega čaja, na to pa je zopet hitel na krov, da bi čimbolj pospešil nakladanje premoga. Ko je ukazal poveljniku straže, da zbere drugo četo na krovu, pripravi največji čoln in mu naročil, da ga obvesti, ko bodo ljudje gotovi, je zbežal urno z mostička in stopil v častniški salon.

V tem času je prispel na most narednik Nikitin ali Jegor Mitrič, kakor so ga spoštljivo imenovali mornarji in se je službeno postavil pred poveljnika straže.

Bil je to krepak in čvrst, nevisok, grbav, že prileten mož zelo divje zunanjosti: imel je nelepo, s kocinami zaraščeno, jamičasto lice, kratke, bodeče brke in oči, ki so bile izgubljene kakor pri raku, nad njimi pa so visele črne ščetinaste obrvi. Nos mu je že pred leti razbila vrv in je čepel sedaj na obrazu liki temnordeča sliva. V desnem uhlju je nosil uhan iz medi.

(Dalje prihodujič.)

Pismo slovenskega viničarja svojemu gospodu v Radgoni.

Velecenjeni gospod!

Zvedel sem, da ste baje zboleli, kar me je navdalo seveda z veliko žalostjo. Torej neprenehoma se tresete in trepečete, pri tem pa bledite vedno bolj in bolj in baje že fantazirate. Joj mene, to je vražja bolezen! In Vi niti ne veste, kaj Vam manjka, no Vam povem pa jaz. Prehladili ste se, dragi moj gospod; kdo bi se ne prehladil, ko pa veje že pet mescev tako oster jug naravnost iz Jugoslavije. Vidite, kako se spreminjajo časi. Poprej, ko je pihal sto in sto let neprenehoma sever, smo bili mi vedno bolni, zdaj pa je vdrl jug v vaše ude. Pravite ba, e tudi, da Vam odzvamemo Vaše lepe gorice. Ne bojte se! Ako bodete lepo pridni, se Vam ne zgodi nič hudega. Mi vendar nismo ljudje nemške sorte, ki so ropali in plenili po Srbiji in Belgiji. Seveda časi, ko ste nas Vi zmerjali z „binliš“, ko smo morali mi pogoltniti neštete psovke, so minuli. Za sedaj pa bode za Vas koristno, ako si dobro zapomnite in zavišete za Vaše ušesa, da smo mi delavno in pošteno ljudstvo, sedaj prosti Slovenci in Jugoslovani, svobodni in rešeni Vašega jarma in Vašega severnega prepaha. Svojo državo pa, proti kateri hočete Vi tuintam malo rovariti, kakor mi je vedel povedati moj sosed, si hočemo urediti po svoje in brez Vaše pomoči. Svojo modrost pa lahko greste prodajat kam drugam. Kam nas je zapeljala Vaša nemška modrost, občutimo vsi na svojem telesu. Začeli ste vojsko, s katero ste v svoji modrosti uničili skoro celi svet. Oprostite, da Vam pišem danes tako odkritosrčno; ampak mogoče Vas obvarujem s tem pismom večje nevarnosti. Kajti ako slišimo, da še bodete nadalje rovarili proti Jugoslaviji, pa se Vam res prav lahko zgodi, da v jeseni ne bodete več pili dobrega vina iz Slov. Goric.

Ako bi se ne obrnilo na boljše Vaše telesno in duševno stanje vsled stalnega juga, bi Vam svetoval, da spremenite podnebje in ga zamenjate s tistim, kamor Vas vleče Vaše vroče srce.

Vas pozdravlja Vaš Jože.

Politični pregled.

Jugoslaviji se ta teden določajo meje napram Nemški Avstriji in Ogrski. Zadnja poročila pravijo, da je vprašanje naših severnih meja ugodno rešeno in bodo mnogi nemški upi splavali po vodi. Važno je tudi, da je Antanta priznala našo kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. V besedilu mirovne pogodbe, ki je bila te dni izročena Nemcem, se nahaja med zavezniškimi državami tudi naša kraljevina „Serbie, Croatie, Slovenie“. S tem, da smo priznani, se znatno izboljša naš mednarodni položaj. Priznanje in pa določitev naših meja bo vplivala ugodno na valuto, na gospodarstvo, na notranjo politiko itd. Šele takrat bomo čutili vse dobrote naše državne samostojnosti. — Na Koroškem smo se umaknili do Spodnjega Dravograda. Na drugem mestu poročamo o grozodejstvih ki jih uganjajo nemške čete nad slovenskim prebivalstvom. Izročeno jim je v milost in nemilost.

Koroška je naša narodna nesreča, katero z boleščjo čutimo zlasti mi obmejni Slovenci. — V notranji politiki nič posebnega. Zasedanje narodnega predstavništva je preloženo. Sicer se v odsekih živahno dela, posebno stoje v oposredju priprave za agrarno reformo, t. j. za razdelitev velikih zemljišč.

Važno vlogo igra v tem tednu Nemčija. Nemškim zastopnikom so se izročili

mirovni pogoji, ki pomenijo smrtno obsodbo nemškega militarizma in vladeželjnosti. Nemčija izgubi velike in dragocene dele svoje države. Nasproti Franciji dobi mejo kot je bila l. 1870, torej celo Alzacijo — Loreno, izven tega pride pod francozko upravo saarska dolina z bogatimi promogovniki (površina 161.000 hektarov in 647.000 prebivalcev). V vzhodni Nemčiji dobi Poljska vse svoje narodno področje, kar pomeni za Nemčijo izgubo važnih mest in industrijskih središč. Na levi obali reke Rene ne sme Nemčija graditi nobenih trdnjav in v zoni 50 kilometrov od obale ne sme imeti vojaštva. Dalje mora Nemčija priznati popolno neodvisnost Nemške Avstrije, t. j. Nemška Avstrija se ne sme priklopiti k Nemčiji. To so v glavnem teritorialni pogoji. Vodja nemških zastopnikov, Brockdorff-Rantzau je obupno protestiral, toda pomagalo ni nič. Nemčija je na tleh. Zadnje vesti sicer pravijo, da ne bo sprejela teh pogojev, toda Antanta grozi odločno, da zasede vso Nemčijo, kar bi se ji nemara tudi posrečilo.

Nemška Avstrija in Ogrska igrata bolj postransko vlogo. Nemško-avstrijski delegati so se odpeljali v Pariz, da jim Clemenceau diktira mirovne pogoje. Že pred odhodom so rekli, da je to pot pokore, zato smo lahko prepričani, da se vrnejo z grenkim razočaranjem.

Tedenske novice.

Preskrba Radgone in okolice z živili. Ministrstvo za prehrano, odsek za Slovenijo je poveril vodstvo aprovizacije Radgone in zasedenega ozemlja g. Francu Čehu, trgovcu v Radgoni, katerega nadzoruje vladni komisar g. dr. Klobčič in prehranjevalni sosvet. Prihodnje dni prispejo živila in sicer 3 vagoni moke, 1 vagon fižola in par tisoč kg sladkorja. Razdelila se bodo proti dobavnim izkaznicam že prihodnji teden. Natančnejša obvestila dobe občinski uradi.

Preki sod. Deželna vlada v Ljubljani je odredila v okrajnih olavarstvih Slov. Gradec, Celje, Maribor in Radovljica ter v mestih Maribor in Celje nagli sod. Pobuna, umor, rop, požig in nasilstva se kaznujejo s smrtjo.

Dr. Kamnikar in graški Nemci. Zvedeli smo, da so graški meščani hudo razburjeni, ker se je dr. Kamnikarju posrečilo, da je pridobil za Radgono in okolico od pičle zaloge za Gradec namenjenih živil nekoliko moke, sladkorja in šeha, da potom želodca utrdi propagando za Nemško Avstrijo. Nemška jeza je baje tako huda, da groze dr. Kamnikarju s smrtjo. Je pač križ z živili in s politiko!

Nemško ščuvanje v nevtralnem pasu. Iz Apač nam poročajo, da znani učitelj Gross divje hujska proti Jugoslovanom in našemu vojaštvu v Radgoni. V nedeljo, dne 4. t. m. je priredil javni shod, kjer nas je sramotil na najstrupenejši način — Blažen „nevtralni“ pas, blažena Radgona!

Zopet naša nedoslednost. V gornje-radgonskem okraja najdemo še vedno tuintam občinske ali druge javne napise dvojezične ali celo samonemške. Pozivljamo prozadete, da te madeže kmalu izbrišejo, da ne bo treba brezove metle!

Samski davek. Finančni minister je izdelal zakonsko predlogo o davku za samce. Vsak samec ali vdovec brez otrok v starosti od 25 do 60. leta bo moral plačevati letnega davka 240 dinarjev, poleg tega pa različne doklade k vsem direktnim davkom. Samski davek se začne pobirati leta 1920. Kaj bo boljše: ženiti se ali plačevati tako visoke davke? Srečne samice!

Državno posojilo. Vabimo vse, ki imajo srce za domovino, da ji priskočijo z denarjem na pomoč in pokažejo pred

svetom, da se Slovenci zavedamo svojih državljskih dolžnosti. Rok za podpisovanje 4 odst. drž. posojila je podaljšan do 20. t. m. Prijave sprejema Posojilnica v Gornji Radgoni.

Razpušteni občinski odbori. Poverjeništvu za notranje zadeve v Ljubljani je razpustilo nastopne občinske odbore v zasedenem ozemlju bivšega okrajnega glavarstva Radgone ter postavilo sledeče gerente: v Dečonjih — gerent Ivan Gomboc; v Nasovi — gerent Jožef Roškarič; v Plitvici — Lomanoši — gerent Anton Kebler; na Plitvičkem vrhu — gerent Filip Jurkovič; v Potrni — gerent Ivan Pavel; v Slov. gorci — gerent Fran Veberič; v Stari Novi vasi — gerent Jožef Možir; v Zenkovicah — gerent Jakob Domanjko; v Žetincih — gerent Matija Rogan.

Resni časi. Vse tri stranke v Sloveniji so izdale skupen oklic na slovenski narod, kjer pravijo med drugim: Vse naše misli morajo biti v teh dneh posvečene skrbi, kako rešiti in ohraniti slovensko ozemlje. Zato naj prenehajo strankarski boji v časopisju, na shodih in v zasebnem življenju. Medsebojne pritožbe bodo reševale stranke pri medstrankarskih posvetih in po teh skušale izrastke strankarskega življenja odpraviti. Vprašanje o vzrokih narodne nesreče na Koroškem, ki se je tako strastno obravnavalo zadnji čas v javnosti ne sme oslabiti naših narodnih vrst. Stranke bodo pozvale svoje parlamentarne zastopnike, naj osnujejo komisijo, ki bo rešila to vprašanje. Medtem naj bi slovenska javnost z neopravičenimi in lahkomišelnimi napadi ne slabila našega narodnega položaja. Strnimo marveč vse moči, da se poglobi v naš zavest skupne državnosti, in v to svrhu opustimo vse, kar bi rušilo naravno in državno edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Le v disciplini, vestnem izpolnjevanju državljskih dolžnosti in pokorščini obstoječim zakonom je rešitev! — Mi obmejni Slovenci, ki najbolj čutimo resnost časa, pozdravljamo ta sklep naših strank! Z boleščjo smo gledali, kako so se v zadnjem času razdivjale strankarske strasti, ki niso bile nikdar tako malo upravičene kot danes, ko je ogrožen obstoj celega naroda. Zadnji čas je, da se vse, kar je dobrega v našem narodu, loči od balasta in strne v čvrsto, neomajano četo.

Proč z „živijo“! — Novembra lanskega leta smo morali klicati „živijo“, zakaj prvokrat smo zadihali prosto in se veselili svobode. Decembra smo smeli vpiti „živijo“, ker smo dovršili zadnji čin našega osvobojenja: z jedinili smo se v kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev. Začetkom tega leta smo mogli reči „živijo“, ker smo bili uverjeni, da dobimo mir iz Pariza in z njim vse, kar zahtevamo po pravici in resnici. No, tako smo se navduševali šest mescev. Statistika bo nekoč dokazovala, kako silno je bilo naše navdušenje, ker smo izpili v tem času neobičajno mnogo vina in vrgli v zrak ogromne množine „živijo“ klicev. Z to energijo bi si lahko že davno pridobili Prekmurje, zagurali Koroško in prestrašili lakomnega Laha. Toda — vse je šlo v zrak in ni čuda, da smo danes tako slabo navdušeni za domovino. Proč torej z „živijo“! Kolikor navdušenja in idealizma je ostalo v naših ljudeh, naj bo rekvirirano za domovino. Proč z veseliciami, manifestacijami, plesi in zabavami za „narodni blagor“. Vsak izmed nas naj stori samo del onega, kar se mu zdi težko in o čemur pravi, da ni njegova dolžnost; brez „živijo“, toda s čvrsto voljo in z krepko vero pojdemo med slovensko ljudstvo, ga organizirajmo, izobražujmo, trpimo z njim in se žrtvujmo za njegovo trpljenje. Le tedaj bo naš narod res — živel!

Trpljenje koroških Slovencev. Nemci, ki so imeli zverinski namen, iztrebiti

Najnovejša poročila.

Naše meje.

„Slov. Narod“ poroča: Iz Pariza je došlo v Beograd poročilo, da je gotovo, da prizna konferenca Jugoslaviji ne samo Maribor, marveč še nekaj korekture nad dosedanjo demarkacijsko mejo, tako da teče železnica Špilje-Radgona po izključno jugoslovanskem ozemlju. Druga korektura se nanaša na občino Soboto. Nadaljne podrobnosti še niso znane. Glede koroške meje odločitev še ni padla.

Novi boji na Koroškem.

Ljubljanski dopisni urad poroča: Dne 14. t. m. dopoldne: Južno od Spod. Dravograda so se danes zjutraj razvneli novi boji, pri katerih je sodelovalo obojestransko topništvo. V splošnem položaj nespremenjen.

srbski narod, uničiti Belgijo in zaslužniti vse, kar je prišlo pod njihovo oblast, so si izmislili na Koroškem blazen načrt, potisniti naše čete iz cele Koroške, jo zasesti in na to iztrebiti docela koroške Slovence. Tedaj bi lahko rekli mirovni konferenci: Na Koroškem ne najdete nobenega Slovenca! Koroška spada nerazdelno v nemško Avstrijo! Kakor hitro se jim je posrečil napad na demarkacijsko črto in so naše čete izpraznile Koroško, so zaigrali Nemci krvavi ples maščevanja. Na tisoče Slovencev, od duhovnika do zadnjega hlapca, od male deklice do osemdesetletnega starčka, so polovili in jih odgnali v taborišča in zapore, kjer bodo umirali gladu in trpljenja. Koliko je ubitih, še ni znano. Nemške tolpe so opustošile cele vasi, oropale slednjo kmečko hišo; kmetje iz nemških krajev Koroške so se vozili z vozovi v slovenske vasi, da so odpeljali blago in imetje ubogih slovenskih trpinov. Kdor ima količkaj človeškega čuta, se mu stoji ta brezsrčnost nemških divjakov, ki vpije po maščevanju! Zato so skrajno zaslepljeni oni „slovenski vojaki“, ki so zbežali kakor zajci. Trpljenje siromašnega ljudstva na Koroškem pljuje tem hinavcem v obraz!

Krivci vojne. Prejeli smo daljše pismo, kjer se nek „prekmurski Slovenec iz Ogrskega“ huduje nad nami, ker smo imenovali Viljema in Hindenburga kot krivce vojne in ker ne nastopamo proti Srbom. Mož pravi sam, da ima „slabo pamet“ in zato se ne bi niti bavili z njim, ko bi se ne zdelo vredno povdariti, da je pisec tega pisma radgonski nemčur. Prekmurski Slovenec, pa naj je danes tudi „boljševik“, nima interesa na tem, da hvali Viljema in njegovo kliko. Tega so zmožni zgolj naši dični nemčurji, ki še vedno ližejo v duhu Viljemove pete in obožujejo zavihane brke. Že vedo, zakaj hvalijo Viljema in Franca Jožefa! O krivcih vojne pa bodo govorili oni, ki nimajo „slabe pameti“.

Akademski prireditelji v Mariboru. Stanovska zveza slov. akademikov priredi dne 17. in 18. majnika v Mariboru cvetlična dneva z koncertom vojaške godbe in z ljudsko veselico. Vsled pomanjkanja prostora žal ne moremo objaviti podrobnega vabila, zato pa naše čitalce najtopleje vabimo, da podpirajo s vsemi sredstvi akcijo slovenskih visokošolcev.

Javni shodi prepovedani. Ministrstvo za notr. zadeve je začasno prepovedalo vse javne shode.

Položaj na meji. V Zenkovcih so bile naše patrole napadene od Madžarov. 4 naše vojake pogrešamo. — Dne 13. t. m. se je vršil v Stradnu zaupen shod, katerega so se udeležili razni nemški hujskači, med njimi znani učitelj Gross iz Apač. Na shodu se je razpravljalo o nameravanem napadu na Radgono. Prebivalstvo v nevtralnem pasu je oboroženo in pripravljeno za vstajo. — V spodnjem delu, okrog Cvena in Razkrižja vlada zadnje dni mir. Madžarske boljševiske čete so se večinoma umaknile v notranjost Prekmurja.

Dopisi.

Kapela. V nedeljo dne 18. t. m. priredi Bralno društvo kapelsko igro »Turški križ« z petjem moškega in mešanega zbora v Radencih, dvorana g. Voglerja (Rosenberger). K obilni udeležbi vabi odbor. — Dne 25. t. m. pa priredi isto bralno društvo po večernicah v šoli izvanredni občni zbor. Na dnevnem redu so jako važne zadeve.

Ščavnica. V petek zvečer je obmejna finančna straža streljala na dve ženski, ki sta hoteli vtihotapiti jajca čer demarkacijsko črto in se na klic »Stoj!« nista ustavili. Obe ženski ste ranjeni v roko. Dobro, da ste si odnesli celo življenje. Upamo, da bo ta dogodek svarilo vsem tihotapcem.

Sv. križ pri Ljutomeru. (Zahvala). Pri izborni uspeli gledališki igri »Rokovnjači« dne 21. 4. t. l. so naši požrtvovalni diletanti podarili čisti prebitek — 234 K v prid tukajšnji šolski mladini, za koji

velikodušni dar se šolsko vodstvo v imenu revnih šolarjev najtopleje zahvaljuje. Bog plati!

Sv. Bolfenk pri Središču. Pri nas se je pričel šolski pouk šele začetkom marca in je trajal do velikonočnih počitnic. Te počitnice imamo še danes. Ljudje so razburjeni in zahtevajo, da se napravi konec tem čudnim razmeram. Na sosednih šolah so imeli ves vojni čas zadostno število učiteljskih moči, naša štirirazrednica pa je morala izhajati z tremi. Po prevratu so premestili eno v Celje, drugo v Maribor; prejšnji g. nadučitelj je stopil v pokoj in tako bi ostali sami, ko bi se g. Košar ne vrnil od vojakov. Sedaj je odstopil tudi on. Najodločneje zahtevamo, da se šola nemudoma odpre! Za učiteljske moči ne bo tako hudo, ker je v Ljubljani še lepo število nezaposlenih učiteljic — begunk. Ako pa res ni dobiti nikogar, naj se odzame pri onih šolah, ki imajo nezmanjšano število učiteljev. Bolfenčani nikakor nočemo, da bi rastle pri nas sami divjaki!

Pozor, naročniki! Prosimo, da se pri pošiljanju naročnine vedno napiše „nov“ oziroma „star“ naročnik!

Gospodarstvo.

Okrajne ceste. O tem smo prejeli daljši dopis, iz katerega vsled pomanjkanja prostora povzamemo le glavne misli: Med vojsko so se okrajne ceste zelo zanemarile. Danes so delavci in vozniki sicer doma, vendar bo težko izboljšati ceste, ako ne bodo kmetje sami spoznali, kako velikega pomena je dobra cesta in da je potrebno tudi nekaj — žrtvovati. Danes se zahteva za navazanje prodca kar 50 K za eno prizmo. Na ta način kljub visokim dokladam ne bo mogoče popraviti cest. Tudi z prisilnim delom (tlako) ne dosežemo pravega uspeha. Edina pametna rešitev bi bila ta le: Okrajne ceste se morajo popraviti, ker je to v prid javnemu in zasebnemu gospodarstvu. V prvi vrsti rabijo ceste vozniki. Vozniki naj se torej sporazumejo med seboj in se zavežejo, da vsak svojim največ primerno navozi na okrajno cesto določeno množino prodca. Plačilo se določi na enak način. Zavedni gospodarji naj vzamejo stvar v roke in razjasnijo svojim sosedom velik pomen te zadeve!

Draginja. Pišejo nam: Odkar je postal promet z živili prost, narašča draginja. Neznani prekupci ter nakupovalci živine in drugih življenjskih potrebščin ponujajo visoke vsote. Gostilničarji, mesarji in trgovci delajo s 100% dobička. Tudi kmetje prodajajo živila po jako visokih cenah. Naš proletarec na deželi, ki itak komaj živi s svojim meznim zaslužkom, je ob tej draginji obsojen k poginu. Kmetje, mesarji, trgovci, gostilničarji pozor! Ne pehajte s svojimi pretiranimi cenami ljudstva v boljševisem!

Še ena. Navijalcem cen, verižnikom in drugim podobnim ljudem, ki izrabljajo ljudsko bedo v svoj prid, se pri družnje tudi dejstvo, da je avstrijski papir, ki ga nosimo v žepih, brez vsake veljave. Dokler se to ne uredi (t. j. takozvano »valutno vprašanje«), ne moremo pričakovati nič boljšega. Kako se bo stvar uredila, ne ve nihče. Račun je zelo težak in niti največji strokovnjaki ne vedo zanesljivo, kakšen bo izid.

Promet z živino. Pišejo nam: Zopet hodijo okrog večinoma delomržni ljudje, ki se pečajo z živinsko kupčijo in delajo zlasti v teh časih velik dobiček. Proč z prekupci, ki so imeli že v mirnem času največji opliv na živinske cene, dočim sta kmet in delavec upravičeno tožila. Prodajajte svojo živino na težo in sicer naravnost mesarjem, in če ne bo nobenega prekupca vmes, ki bi zahteval »provizijo«, bodeta zadovoljna pridelovalec in porabnik! (Op. ured. Pripravljajte živinorejske in kmetijske zadruge, ki lahko stopijo v stike z kuzumnimi zadrugami in ves dobiček živinskih barantačev in prekupcev bo ostal v vaših rokah!)

Razne vesti.

Ukazeljnost ruskih kmetov in delavcev je izredno velika, kakor poročajo iz Moskve. V mestu Kraslovu so si kmetje na lastne stroške ustanovili neke vrste vseučilišče, na katerem se v prvi vrsti poučuje poljedelstvo. V zvezi z vseučiliščem otvorijo več zavodov, na katerih se bo vršil praktičen pouk. Rusko ljudstvo vstaja iz teme.

Sedaj pa gremo. L. 1877 je umrl v Postdamu generallajtnant Armin, star 81 let. Zadnji njegovi trenutki so bili res več kot originalni. Pozvonil je namreč svojemu slugi zelo močno. Sluga plane v sobo in vpraša: „Kaj zapove ekselencija?“ „Friderik, sedaj gremo!“ Reče in se mrtev zgrudi na blazino.

Ljudje, ki jedo zemljo. V vojnem času in zlasti še pri vojakihi smo morali jesti marsikaj, kar bi bilo v dobrih časih neužitno, naravnost škodljivo. Toda zemlje vse eno nismo jedli. Učenjak Humboldt pa poroča, da žive v Južni Ameriki ob reki Orinoko poldivji ljudje, katerim je zemlja prava sladčica. Ta zemlja je neka mastno-zolta glina, pomešana s fostorovimi spojinami. Najbolj tečna je baje izza poplave reke Orinoko, ko postane mehka in drobljiva.

Kaditi ali umreti! V Parizu se je — po poročilih francoskih listov — obesil neki 53 let stari mož iz boljših slojev po imenu Georges Cordalier. V nekem pismu, ki ga je zapustil, pravi, da je zastonj skušal si preskrbeti tobak; ker pa brez kajenja ne more živeti, se bo prostovoljno usmrtil. Tudi vojna žrtev.

Podpisujte 4% državno posojilo!

Koliko jezikov je na svetu? Neki francoski zemljepisec je naštel na vsem svetu približno 5000 različnih narečij ter 860 povsem različnih jezikov. Afrika jih ima 114, Azija 123, Amerika pa 317, ostalo pripade na otočje med Indijo in Južno Ameriko.

Vlaki na Ruskem. Moskovski sovjet je baje sklenil, da popolnoma opusti vse potne vlake, ker primanjkuje kurjave. Drugi vagoni služijo v vojaške svrhe, tramvaj pa samo za prevoz hrane. Kdor hoče v Rusiji potovati, mora iti k nogam.

Listnica uredništva.

G. R. K. Sv. Jurij. Vašo izjavo smo vzeli na znanje, dopisa pa vsled pomanjkanja prostora ne moremo objaviti. Skrbeli bomo, da se v bodoče izognemo vsem osebnim sporom, ki so za javnost v teh resnih časih docela brezpomembni. — Gdč. Bernardova, učiteljica, Sv. Jurij. Izjavljamo, da Vi niste avtorica dopisa iz Sv. Jurija ob Šč. v 3. šte. našega lista. — Kapela. Dopis preobširen, oseba in zadeva premalenkosta, da bi jo vlačili v javnost. Take stvari se lahko uredi lokalno.

Proda se bencinmotor

Patent J. Polke, 2 PH, dobro ohranjen in malo rabljen. Ogleda se lahko vsak čas. Kje, pove Uredništvo „Murske Straže“.

Dekla

ob enem gospodinja, poštna, zanesljiva, 40 do 50 let stara, se sprejme takoj za vinarstvo v Policah. Plača po dogovoru. Izve se pri Anton Korošec-u, trgovcu v Radgoni (pri murskem mostu).

Išče se deklica

iz poštene hiše, ki bi se rada učila dobro kuhati. Pogoji ugodni. Vprašati je pri Posojilnici v Gornji Radgoni.

Naznanjam slavnemu občinstvu da prevzamem postavljane peči

štedilnikov (šparherdov) in vsa v to stroko spadajoča dela. Delo izvršim brez napah ter prosim za mnogobrojna naročila.

Filip Jurkovič, v Plitvičkem vrhu št. 40 pri Radgoni.

Prva največja slovenska trgovina v Gornji Radgoni Franc Korošec

ima v zalogi različno železo, žreblje, žice, cement, apno itd.

Zaradi preselitve želi razprodati vse trgovske predmete na veliko in na malo kakor razno železje, osi, žreblje, kose, srpe, kamenja za brusiti, motike, kotle, alfe, cevi za vodovod, šraufe, lance, pečne cevi in plošče, žice, pluzne deske in železa, razno stekleno blago, razne suhe barve, razne lake, lesene deske pol cola debele itd. itd.

Hans Schmidererja naslednik Ludvik Mlinarič Radgona, dolga ulica hiša g. Antauer naznanja da odpre trgovino z barvami.

Priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih suhih in oljnatih barv, čisti lenov firnež, lenovo olje, lake, brunolin, karbolineum, ter itd., in vsakovrstno orodje za slikarje in pleskarje.

Lastno izdelovanje oljnatih in steklenih (email) barv.

Prevzamejo se tudi vsakovrstna sobna in cerkvena slikarska dela po najnovejših vzorcih in nizki ceni.

Odprto po nedeljah in sredah.

Čevljarske potrebščine

kot usnje vseh vrst, podplate, gamaše, kopita, žreblje, rinke, sukanec (cviren), drete, pop, klince, pile, podlage (futer), pasto, pripravljeno in izgotovljeno obuvalec za odrasle in otroke in druge potrebščine najboljše kakovosti ponuja

IGNAC ZAMUDA
v Gornji Radgoni pri Murskem mostu

Cene nizke.

Postrežba solidna.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel in popolnoma na novo uredil

gostilno „pri ledenici“

(prej Pratscher) v Gornji Radgoni.

Točim najboljša pristna vina, kuhinja pa nudi vsak dan in vsak čas topla in mrzla jedila.

Ob enem naznanjam, da imam vsako soboto v razprodaji goveje, svinjsko in telečjo meso, ter slanino, špeh, kakor šunke, sveže in prekajene po najnižjih cenah. Kupim po najboljši ceni klavno živino.

Priporoča se

Ivan Vaupotič

gostilničar, mesar in prekajevalec.

Posojilnica v Gornji Radgoni registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Hranilne vloge

sprejema od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštnega čekovnega urada v Ljubljani št. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

daje pod najugodnejšimi pogoji in sicer na vknjižbo po 4%, na poroštvo po 4 1/2%. Izposujuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 kron. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak torek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar. Posojilnica posreduje tudi izplačevanje obresti vojnih posojil brez vsakega odbitka. Sicer pa lahko opravijo stranke vsak dan vse uradne posle in so veljavni, ako njih podpišeta dva v to upravičena funkcionarja.

Pojasnila

se dajajo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne.

Uradni prostori

so v lastni hiši, Gornja Radgona, Gornji Gris št. 8.